ISSN:2828-6235
Impact factor:13.77

International Journal of Literature and Language Studies(IJLLS)

INTERNET MAKONIDA O‘ZBEK TILI VA MILLIY KONTENTNI RIVOJLANTIRISH

Mamirjonova Rayyona Axmadjon qizi

Andijon davlat chet tillari instituti
Xorijiy filologiya va turizm fakulteti,

Filologiya va tillarni o`qitish (ingliz tili) 2-bosqich talabasi

Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.24220718

Annotatsiya. Ushbu maqolada internet makonida o‘zbek tilining mavqeini oshirish, milliy kontentni rivojlantirish, raqamli texnologiyalar imkoniyatlaridan samarali foydalanish hamda yosh avlod orasida ona tiliga bo‘lgan hurmatni mustahkamlash masalalari yoritilgan. Shuningdek, o‘zbek tilidagi sifatli axborot resurslarini ko‘paytirish, ijtimoiy tarmoqlarda milliy qadriyatlarni targ‘ib qilish va internet muhitida til madaniyatini saqlashning ahamiyati tahlil qilingan.

Kalit so`zlar*:* o‘zbek tili, internet makoni, milliy kontent, raqamli texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar, ona tili, milliy qadriyatlar, axborot madaniyati.

Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda internet inson hayotining ajralmas qismiga aylandi. Hozirgi kunda odamlar internet orqali bilim oladi, yangiliklardan xabardor bo‘ladi, muloqot qiladi va o‘z fikrlarini keng jamoatchilikka yetkazadi. Ayniqsa, yoshlar hayotida ijtimoiy tarmoqlar va turli internet platformalarining o‘rni tobora ortib bormoqda.

Shunday sharoitda har bir millatning o‘z tili va madaniyatini internet makonida munosib namoyon etishi muhim ahamiyatga ega. Chunki til nafaqat aloqa vositasi, balki millatning tarixi, ma’naviyati, dunyoqarashi va milliy o‘zligini ifodalovchi bebaho boylikdir.

O‘zbek tili ham boy tarixiy merosga, betakror ifoda imkoniyatlariga va ulkan adabiy an’analarga ega. Bugungi asosiy vazifalardan biri ana shu boylikni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish hamda internetda o‘zbek tilidagi sifatli materiallar sonini ko‘paytirishdan iborat.

Internet bugungi kunda tillarning rivojlanishi va ommalashishi uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Turli mamlakatlar o‘z tillarini elektron lug‘atlar, onlayn ta’lim platformalari, elektron kutubxonalar, veb-saytlar va ijtimoiy tarmoqlar orqali targ‘ib qilmoqda.

O‘zbek tilining internetdagi ishtirokini kengaytirish ham zamon talabidir. Buning uchun o‘zbek tilida sifatli maqolalar, ilmiy materiallar, elektron darsliklar, videodarslar va boshqa foydali axborot resurslarini yaratish lozim.

Ayniqsa, internetdagi ma’lumotlarning tushunarli, savodli va ishonchli bo‘lishi muhimdir. Ayrim hollarda ijtimoiy tarmoqlarda imlo qoidalariga rioya qilmaslik, so‘zlarni noto‘g‘ri yozish yoki o‘zbek tilidagi so‘zlar o‘rniga noo‘rin chet tilidagi iboralardan foydalanish holatlari uchraydi. Bu esa yozma nutq madaniyatiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli har bir internet foydalanuvchisi o‘z ona tilida fikr bildirishda savodxonlikka e’tibor qaratishi kerak.

Milliy kontent deganda xalqning tarixi, urf-odatlari, an’analari, san’ati, adabiyoti, qadriyatlari va zamonaviy hayotini aks ettiruvchi raqamli materiallar tushuniladi. Bunday materiallar videolar, maqolalar, podkastlar, suratlar, elektron kitoblar va boshqa shakllarda bo‘lishi mumkin.

Milliy kontentni rivojlantirish orqali o‘zbek xalqining boy madaniy merosini nafaqat mamlakatimizda, balki xalqaro miqyosda ham tanitish mumkin. Masalan, milliy taomlarimiz,

tarixiy obidalarimiz, buyuk allomalarimiz, xalq ogʻzaki ijodi va milliy san'atimiz haqida sifatli videolavhalar yaratish yosh avlodning oʻz tarixiga boʻlgan qiziqishini oshiradi.

Alisher Navoiy, Zahiriddin Muhammad Bobur, Abdulla Qodiriy kabi buyuk ijodkorlarimizning asarlarini elektron shaklda keng targʻib qilish ham milliy kontentni boyitishning muhim yoʻnalishlaridan biridir. Bundan tashqari, ilm-fan, ta'lim, kasb-hunar, texnologiya, kitobxonlik va tadbirkorlikka oid oʻzbek tilidagi materiallar sonining koʻpayishi jamiyatning intellektual rivojlanishiga xizmat qiladi.

Yoshlar internet makonining eng faol qatlamlaridan biridir. Ular turli ijtimoiy tarmoqlarda oʻz fikrlarini bildiradi, ijodiy ishlarini namoyish etadi va yangi axborotlarni tarqatadi. Shu sababli oʻzbek tilidagi milliy kontentni rivojlantirishda yoshlarning ishtiroki alohida ahamiyatga ega.

Har bir yosh internetdan faqat koʻngilochar maqsadlarda emas, balki bilim olish, yangi koʻnikmalarni egallash va foydali ma'lumotlar yaratish vositasi sifatida ham foydalanishi lozim. Talabalar oʻz mutaxassisliklariga oid maqolalar yozishi, videodarslar tayyorlashi, ilmiy ma'lumotlarni oʻzbek tilida yoritishi mumkin. Bu orqali ular oʻz bilimlarini mustahkamlaydi va jamiyat uchun foydali axborot resurslarini yaratadi.

Shuningdek, yosh blogerlar va kontent yaratuvchilar oʻz sahifalarida milliy qadriyatlar, ona tili, tarix va madaniyatga oid mavzularga koʻproq e'tibor qaratishlari zarur. Chunki sifatli milliy kontent yoshlarning dunyoqarashi va ma'naviy tarbiyasiga ijobiy ta'sir koʻrsatadi.

Sun'iy intellekt, avtomatik tarjima tizimlari, ovozni matnga aylantirish dasturlari va elektron lugʻatlar zamonaviy til rivojida muhim oʻrin tutmoqda. Ushbu texnologiyalarni oʻzbek tiliga moslashtirish tilimizning raqamli imkoniyatlarini yanada kengaytiradi.

Buning uchun oʻzbek tilidagi elektron ma'lumotlar bazalarini boyitish, imlo tekshiruv dasturlarini takomillashtirish, sifatli tarjima tizimlarini rivojlantirish va zamonaviy texnologiyalar uchun oʻzbek tilidagi matnlar hajmini oshirish zarur. Milliy kontent yaratishda uning sifati va mazmuniga ham alohida e'tibor berish lozim. Eng muhimi, foydalanuvchiga toʻgʻri, foydali, tushunarli va ishonchli axborot taqdim etishdir.

Internet makonida oʻzbek tilining rivojlanishi faqat davlat tashkilotlari yoki mutaxassislarning vazifasi emas. Bu jarayonda oʻqituvchilar, talabalar, jurnalistlar, dasturchilar, ijodkorlar va barcha internet foydalanuvchilari faol ishtirok etishi kerak.

Xulosa qilib aytganda, internet makonida oʻzbek tili va milliy kontentni rivojlantirish bugungi kunning muhim ma'naviy va ijtimoiy vazifalaridan biridir. Chunki tilning kelajagi uning kundalik hayotda, ta'limda, ilm-fanda va zamonaviy axborot texnologiyalarida qay darajada qoʻllanilishiga ham bogʻliq.

Oʻzbek tilidagi sifatli elektron resurslarni koʻpaytirish, milliy qadriyatlarimizni internet orqali targʻib qilish, yoshlarni savodli yozish va foydali kontent yaratishga undash bu boradagi muhim qadamlardir. Har birimiz internetdan foydalanishda ona tilimizga hurmat bilan munosabatda boʻlishimiz, yozayotgan matnlarimizning savodxonligiga e'tibor berishimiz va milliy madaniyatimizni munosib namoyon etishimiz lozim.

Zero, ona tilini asrash faqat uni kundalik hayotda ishlatish bilangina cheklanmaydi, balki uni zamonaviy dunyoda rivojlantirish va kelajak avlodga boyitilgan holda yetkazish bilan ham belgilanadi. Oʻzbek tili internet makonida qanchalik keng va sifatli namoyon boʻlsa, milliy madaniyatimiz va ma'naviy merosimiz ham shunchalik keng targʻib etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. **O‘zbekiston Respublikasining Qonuni.** "O‘zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzi va mavqeyini tubdan oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. – Toshkent: "O‘zbekiston", 2020.
2. **Bobojonov, S.** *Internet jurnalistikasi va raqamli media.* – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2022.
3. **Mamatov, A.** *Hozirgi o‘zbek adabiy tili: leksikologiya va frazeologiya.* – Toshkent: Akademnashr, 2021.
4. **Yo‘ldoshev, Q.** *Milliy o‘zlik va ma’naviy tiklanish.* – Toshkent: Ma’naviyat, 2019.
5. **Karimov, N.** *O‘zbek tilining internet makonidagi o‘rni va elektron lingvistika masalalari.* // "O‘zbek tili va adabiyoti" jurnali, 2023. – №4. – B. 45-50.
6. **Alimova, M.** *Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari davrida o‘zbek tilining qo‘llanish doirasi.* – Toshkent: Universitet, 2022.
7. **Crystal, D.** *Language and the Internet.* – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. (Internet lingvistikasi va tarmoq muhitida til madaniyatini o‘rganish bo‘yicha nazariy manba).